

RISFÅGEL

(*Lonchura oryzivora*)

Lämplighet

Risfågeln är en lämplig fågel för den som är intresserad av finkar. Det är en lättskött, mycket livlig och nyfiken fågel. Den har ett stort socialt behov och bör hållas i par eller i flock. Det är en fredlig fågel som går att hålla tillsammans med andra finkar. Risfågeln lever normalt i 7-9 år.

Ursprung

Risfågeln lever i Java, Borneo och Sumatra men har även introducerats på andra platser så som sydöstra Afrika. Risfågeln lever i snårskogar, plantager och förekommer ofta i närheten av bebyggelse. Den var tidigare ett skadedjur i risfält, där av dess vetenskapliga namn, *oryzivora* betyder risätare.

Utseende

Risfågeln är en cirka 14 cm lång kraftig fink. De har en röd imponerande tjock näbb som ser ut att kunna orsaka skador, men är ofarlig. Ovansidan på huvudet är svart med vita kinder och röda ögonringar, bröstet grått, magen grårosa, vingarna grå, stjärten svart och rosa fötter. Det finns flera olika färgmutationer där den vita är vanligast. Könen är i princip lika. Det är bara hanen som sjunger.

Foder

För att må bra bör risfågeln få en varierad kost. Basfodret är en fröblandning av bra kvalitet, gärna med

lite större fröer. Då de är mycket nyfikna på ny mat går det bra att ge dem olika frukter och grönsaker. Tänk dock på att introducera grönt långsamt då de annars kan få problem med magen. De äter också pellets för finkar. Risfågeln behöver tillgång till småkornig sand för sin matsmältning. Blanda gärna i snäckskal för att täcka behovet av kalkämnen.

Ljus

Fåglar kan lida av kalkbrist trots att de får tillräckligt med kalk i kosten. För att tillgodogöra sig kalk måste fågeln ha vitamin D. Vitamin D tillgodogör sig fågeln via UV-ljus som den får från solen eller speciella lysrör som finns för fåglar. Dessa byts ut varje år då UV-ljuset avtar i styrka. De bör sitta cirka 40 cm från den plats där fågeln tillbringar merparten av sin tid. Det bästa är dock om fågeln får ofiltrerat solljus (ej genom glas) på sig. Risfågeln behöver sitta ljust 12-14 timmar per dygn och mörkt cirka 10 timmar per dygn.

Buren

Då risfågeln är mycket livlig och gillar att röra på sig rekommenderas en mycket stor bur, gärna större än vad föreskrifterna anger. Buren bör stå mot en vägg och ljust, dock ej i direkt solsken. Inred buren med mat- och vattenskålar som är placerade så att fågeln inte kan bajsas i dem då de sitter på någon av pinnarna. Pinnarna i buren bör vara av naturmaterial och i olika tjocklekar för att fötterna ska få motion. Risfåglar gillar att bada flera gånger varje dag så inred buren med minst ett badkar. Burbotten skall täckas med något absorberande material. Ett tjockt lager tillklippt tidningspapper går också bra och har den fördelen att man kan ta bort papper allt eftersom de blir nedsmutsade. En utmärkt bottenbeläggning är al-

eller bokflis. Fågelns fötter hålls rena då fliset har hög absorptionsförmåga. På natten bör en lampa med svagt ljus vara tänd så att fåglarna kan orientera sig i mörkret.

Handhavande

En vuxen risfågel blir sällan eller aldrig fingertam. Måste du fånga den, dämpa först belysningen och fånga fågeln försiktigt. Håll fågeln med rygg och vingar i handflatan.

Hemkomsten

Låt den själv flyga ur transportlådan och in i buren som förberetts med mat och vatten. Låt dem sitta i lugn och ro första dygnet. Närma er buren försiktigt, ej plötsligt och med lugna rörelser. Om fågeln inte äter och dricker andra dagen, kontakta säljaren.

Skötsel

Mat, frukt och grönt och vatten byts dagligen, oftare om det är förorenat. Rengör badkar och mat- och vattenskålar dagligen och bur och sittpinnar minst en gång i veckan. Ta bort bajs och matrester från botten dagligen då det annars bildas bakterier. Risfågeln bör inte vistas i utrymmen som understiger +5° C under längre tid.

Jordbruksverkets föreskrift (SJVFS 2014:17, Saknr L 80) hur man håller en fågel

- Buren ska vara minst 0,7 x 0,45 och 0,6 m hög. Buren ska berikas med saker att klättra på. Det ska finnas foderanordningar som stimulerar födosöksbeteende. Berikningsföremål ska bytas ut med så täta intervall att fågeln inte tappar intresset och slutar använda föremålen.
- Fåglar bör hållas i par eller grupp, man bör därför inte ha en risfågel utan minst två av samma art.
- Risfågeln bör dagligen ha tillgång till utrymmen där de kan utföra naturliga rörelsemönster såsom att flyga fritt.
- Risfågeln ska hållas i en berikad miljö som stimulerar dem att utföra sina naturliga beteenden och förhindrar att de utvecklar beteendestörningar.
- Badande sällskapsfåglar ska ha rent badvatten. Fågelbadets utformning och djup ska vara anpassat till fåglarnas storlek och art. Ett fågelbad får inte vara djupare än att fåglarna bottnar.

Sjukdom

Risfåglar är ganska tåliga fåglar som sällan blir sjuka. Tecken på sjukdom är minskad aktivitet, lös eller missfärgad avföring, uppburrad fjäderdräkt, matta ögon eller att fågeln andas med vickande stjärt och/eller öppen näbb. Tror du att din fågel är sjuk, kontakta din veterinär omedelbart då sjukdomsförloppet ofta är mycket snabbt. I väntan på veterinärbesök, placera din fågel i ett fuktigt uppvärmt rum ca 30 grader. Använd inte värmelampa, då det punktvis kan bli för varmt.

Litteratur

Wettergren Mats, Tropiska fåglar som sällskapsdjur. ICA Bokförlag 1996.

Koepff Christa, Sebrafinkar och andra praktfinkar. ICA Bokförlag 1985.

